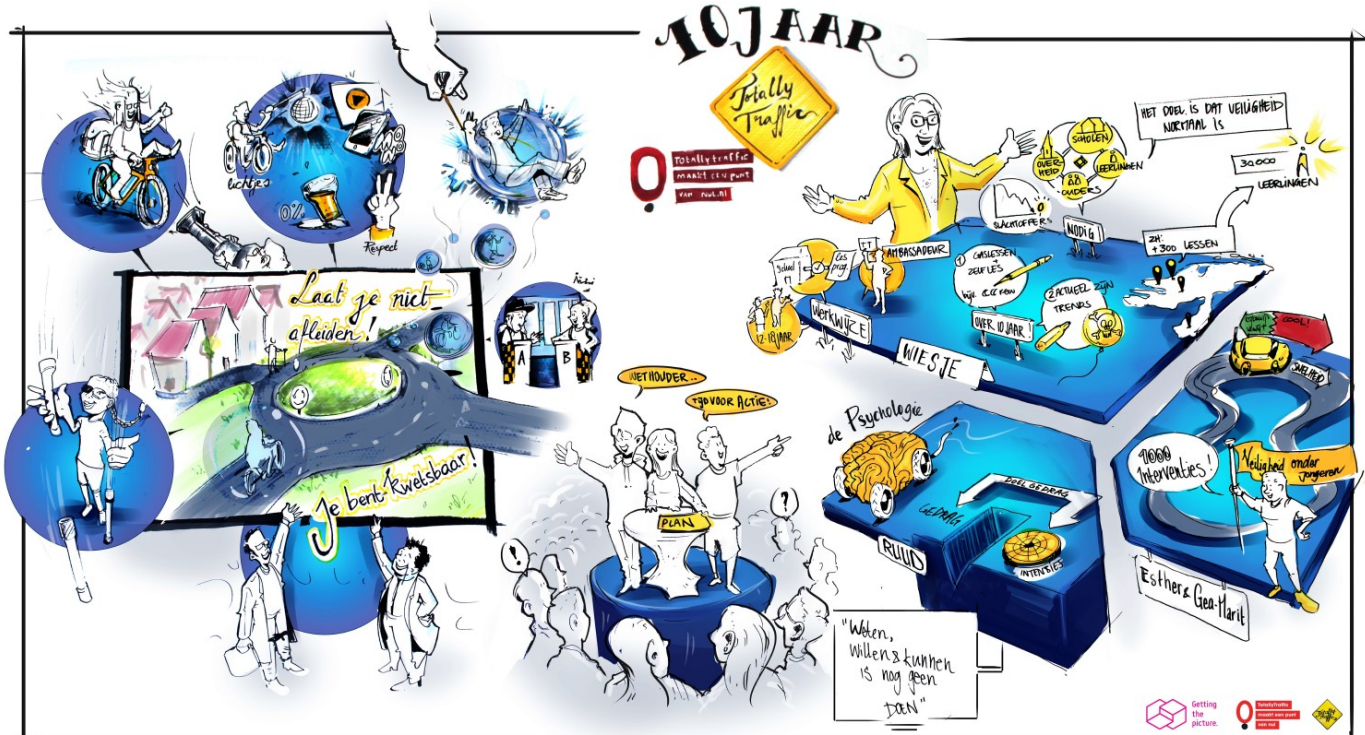

Verslag tien jaar TotallyTraffic

16 september 2020

Sipke Jan Bousema, moderator van de middag, heet de aanwezigen van harte welkom bij het jubileumcongres van TotallyTraffic dat tien jaar bestaat. Hij start met te vragen aan de zaal of de aanwezigen nog weten of en wanneer zij verkeersexamen hebben gedaan. Daar heeft niet iedereen direct een antwoord op.

TotallyTraffic is het structurele programma voor verkeersveiligheid en verkeerseducatie en richt zich op jongeren van 12 tot en met 18 jaar. Deze jongeren ontwikkelen zich snel en hun houding in het verkeer verandert: ze nemen meer risico's, nemen de regels niet altijd serieus en kunnen gevoelig zijn voor druk vanuit de vriendenkring. Deze jongeren behoren tot de meest kwetsbare verkeersdeelnemers.

Oproep van jongeren aan wethouders

Door corona is het congres in tweeën gesplitst waarbij leerlingen van het Stedelijk Dalton Lyceum en het Wartburg College in de ochtend waren uitgenodigd. Zij volgden de gastles Nationale Verkeerslab van ZAT producties waarbij ze onder andere een quiz deden en zo hun kennis over de verkeersregels weer opristen.

Drie leerlingen van het Stedelijk Dalton Lyceum, te weten Sem, Guusje en Tjeerd zijn hier aanwezig en doen een oproep aan wethouder Rik van der Linden (Dordrecht) en aan portefeuillehouder - ambassadeur verkeersveiligheid van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag Peter Meij (wethouder Ridderkerk). Zo vertelde één van hen dat er aan de Merwedestaat in Dordrecht veel te hard wordt gereden. Zijn er daar geen drempels of verkeerslichten mogelijk? Ook andere knelpunten werden aangedragen. Nog tijdens het congres ging wethouder Van der Linden met de leerlingen apart zitten om mogelijke oplossingen te bespreken. Ook gaf hij aan binnenkort bij de school op bezoek te gaan.

Kwalitatief hoogwaardig lesaanbod

Vervolgens werd Wiesje Hofstede, programmaleider educatie bij het ROV Zuid-Holland geïnterviewd door Sipke Jan Bousema. “Natuurlijk ben ik trots op het mooie programma waarmee niet alleen in Zuid-Holland maar ook in Amsterdam, Noord-Brabant en Limburg wordt gewerkt,” zegt Hofstede. “Met alle regio’s werken we hard om het aantal slachtoffers terug te brengen tot nul. Alleen dat is acceptabel. Daarbij bieden we een kwalitatief hoogwaardig lesaanbod, geschikt voor scholen en aansprekend voor jongeren. Ook sluiten we aan bij de landelijke campagnes zoals MONO en fietsverlichting en onze eigen campagne Maakeenpuntvannul.”

“We hebben daarbij u als overheden hard nodig om het tij te keren. U kunt zorgen dat de middelen beschikbaar zijn om de educatie te blijven organiseren en verzorgen én dat de infrastructuur ook op de routes van jongeren veilig is ingericht. Daarnaast geldt: hoe meer scholen meedoen, hoe beter! We helpen graag door deelname aan de lessen zo gemakkelijk mogelijk te maken en doen aan de andere kant een beroep op de scholen om dat aanbod ook te gebruiken: we hebben een gezamenlijk doel!”

Verkeersveiligheid biedt betere toekomst

“Ook de jongeren zelf zijn natuurlijk super belangrijk. We merken tijdens de lessen, dat jongeren bijna allemaal weleens te maken hebben met spannende en soms ronduit riskante situaties in het verkeer of -erger nog- een ongeluk van henzelf of van klasgenoten. Ook jongeren zelf kunnen er natuurlijk aan meewerken dat die risico’s zo klein mogelijk zijn. En tot slot: de ouders. Tot nu toe worden die nog weinig aangesproken vanuit het programma, hoewel we uit onderzoek weten, dat zij wel degelijk een belangrijke rol kunnen spelen. Over tien jaar ben ik trots als de jongeren verkeersveilig gedrag normaal vinden. Niet omdat ze dat moeten van hun ouders of van de leraar, maar omdat ze zelf het inzicht hebben opgedaan dat dit hen een betere toekomst biedt,” zegt Hofstede.

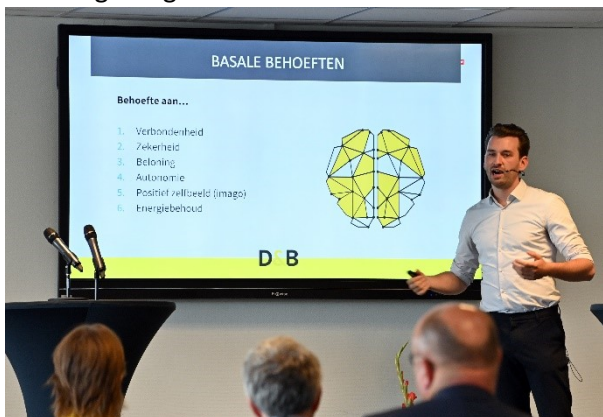
Ongeduldige overtreeders en riskante racers

Onderzoekers Gea-Marit Dekker en Esther Timmermans van TeamAlert gingen nader in op het feit dat de hersenen van jongeren nog niet helemaal ontwikkeld zijn. Dit brengt met zich mee dat zij risico's vaak niet goed kunnen inschatten. Daarom lopen zij zo'n vijf keer groter risico op een ongeval. Vier op de vijf jongeren rijden wel eens te hard. Niet alle jongeren zijn hetzelfde: er zijn verschillende groepen die anders moeten worden benaderd. Je hebt de 'ongeduldige overtreeders' en de 'riskante racers'. Zo rijden de ongeduldige overtreeders eigenlijk per ongeluk te hard. Ze waren het niet van plan maar het gebeurt. De riskante racers daarentegen rijden willens en wetens te hard, weten dit ook maar vinden van zichzelf dat zij niet gevaarlijk rijden. "Ik doe dat veilig." Mijn identiteit is gewoon een racer, mijn vriendengroep vindt dat oké en zegt er niets van, de norm is dat je altijd te hard moet rijden dus dat doe ik en de omstandigheden zijn er naar. Hun uitspraak luidt: "Rotondes dat is een speelterrein. Als je auto in de drift raakt dan breek je de regels, maar over het algemeen is het nog langzamer dan je normaal rijdt. Bochtenwerk is het mooiste." Toch zijn de jongeren aanspreekbaar bijvoorbeeld op financiën, sociale omgeving en omstandigheden. "Hardrijden kost geld. Dus op het einde van de maand houd ik mij in. Ik wil ook niet dat de politie mijn rijbewijs afpakt. Dan kan ik niet meer naar werk en geen geld verdienen. En als mijn ouders of zusje in de auto zitten houd ik mij ook in."

Structurele gedragsverandering is nodig

Gedragspsycholoog Ruud van Breda van DB gedag ging nader in op het feit dat het veranderen van gedrag niet zo gemakkelijk is. "Iets weten en willen en kunnen is nog geen doen," zo betoogde hij. Dit inzicht hebben we in de psychologie al lang maar in het beleid houden we er lang niet altijd rekening mee. Bijna allemaal gedragen we ons wel eens onveilig: zo heeft iedereen wel eens zonder fietsverlichting gereden. Met alleen bewustwording red je het niet. Er is structurele gedragsverandering nodig. Hij legt uit hoe je dat bereikt aan de hand van het Behavior Change Model. Je moet het gedrag definiëren, begrijpen en vervolgens beïnvloeden. Om het gedrag te begrijpen moet je goed omschrijven wat het doelgedrag is. Wat wil je bereiken? Je wilt bijvoorbeeld van het gedrag af dat wielrenners keihard door de Dorpsstraat fietsen en daarbij voetgangers en

mensen die oversteken bijna omver rijden. Dan is het belangrijk dat je dit gedrag begrijpt. Wat zijn de psychologische drijfveren, de motivatie om daar zo hard te rijden? Vervolgens ga je het gedrag beïnvloeden. Bij de besproken case werd met borden voordat je het dorp in fietste aangegeven dat er een challenge was. Je kreeg extra punten in je fietsapp en werd dus beloond voor het omrijden. Belangrijk is dus dat je je vooral op het Doen richt. Bewustwording bereik je door gedragsverandering. En andersom."

Op naar de twintig

Floor Vermeulen, Gedeputeerde Verkeer en Vervoer van de provincie Zuid-Holland, zei in zijn gefilmde pitch: "Bewustwording bevorderen doen we met TotallyTraffic. Dus ik zou zeggen: tien jaar lijkt een lange periode maar is nog maar heel kort. Laten we opgaan voor de twintig!"